

Kohtuasi C-260/22

Eelotsusetaotlus

Saabumise kuupäev:

19. aprill 2022

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Landgericht Erfurt (Erfurti esimese astme kohus, Saksamaa)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

31. märts 2022

Hageja:

Seven.One Entertainment Group GmbH

Kostja:

Corint Media GmbH

Landgericht Erfurt

[...]

Kohtumäärus

Kohtuasjas

Seven.One Entertainment Group GmbH, [...] Unterföhring

– hageja –

[...]versus

Corint Media GmbH, [...] Berliin

– kostja –

[...]

mis puudutab lepingu täitmist,

tegi Landgericht Erfurti (Erfurti esimese astme kohus) 3. tsiviilkolleegium
[...]

31. märtsil 2022

järgmise kohtumääruse:

I.

Menetlus peatatakse.

II.

Euroopa Liidu Kohtule (edaspidi „Euroopa Kohus“) esitatakse ELTL artikli 267 alusel järgmised eelotsuse küsimused:

1.

Kas direktiivi 2001/29/EÜ tuleb tõlgendada nii, et ringhäälinguettevõtjad on niinimetatud isiklikuks tarbeks reprodutseerimise erandi raames direktiivi 2001/29/EÜ artikli 5 lõike 2 punktiga b ette nähtud õiglase hüvitise saamiseks vahetult ja olemuslikult õigustatud isikud?

2.

Kas ringhäälinguettevõtjatele direktiivi 2001/29/EÜ artikli 2 punktist e tulenevat õigust arvestades võib ringhäälinguettevõtjalt võtta õiguse direktiivi 2001/29/EÜ artikli 5 lõike 2 punktis b ette nähtud õiglasele hüvitisele, sest direktiivi 2001/29/EÜ artikli 5 lõike 2 punkti b kohane õigus õiglasele hüvitisele võib neil olla ka filmide [esmasalvestuste] tootjatena?

3.

Kui teisele küsimusele vastatakse jaatavalt:

Kas ringhäälinguettevõtjalt võib kogumina võtta õiguse õiglasele hüvitisele, kuigi olenevalt konkreetsest programmikujundusest omandavad ringhäälinguettevõtjad õigusi filmide [esmasalvestuste] tootjatena osalt vaid väga väikeses mahus (eelkõige televisiooniprogrammid, milles on suur osakaal kolmandate isikute antud litsentsidel põhinevatel programmidel), osalt ei omanda nad filmide [esmasalvestuste] tootjate õigusi üldse (eelkõige raadioprogrammide korraldajad)?

Põhjendused

A. Põhikohtuasja ese ja asjaolud

1. Vaidluse ese

Põhikohtuasja poolte vahel on vaidluse all kostja kohustus panna maksma niinimetatud tühja kasseti tasust tulenevad hüvitise nõuded vastavalt direktiivi 2001/29/EÜ artikli 5 lõike 2 punktile b.

2. Asjaolud

Kostja on kollektiivse esindamise organisatsioon, kes esindab eraõiguslike televisiooni- ja raadioringhäälinguettevõtjate autoriõiguse ja autoriõigusega kaasnevate õigustega seoses. Asjaomased tasud maksab kostja ringhäälinguettevõtjatele välja.

Hageja on ringhäälinguettevõtja, kes korraldab ja edastab Saksamaa Liitvabariigi territooriumil eraõiguslikku reklaamist rahastatavat teleprogrammi „[SAT.1 Gold]“.

Poolte vahel on sõlmitud õiguste teostamist käsitlev leping.

Leping näeb ette, et kostja esindab ja hindab ainuisikuliselt hageja autoriõiguste ja autoriõigusega kaasnevate õiguste teostamist seoses programmiga „[SAT.1 Gold]“.

Kostja peab asjaomase tasu proportsionaalselt hagejale välja maksma.

Tasu aitab märkimisväärselt refinantseerida ringhäälinguettevõtjate korraldatud programme.

Õiguste teostamise leping näeb ette ka niinimetatud tühja kasseti tasu sissenõudmise.

Niinimetatud tühja kasseti tasu puhul on tegemist riigisisese autoriõiguse seaduses ette nähtud tasunõudega, mis peab korvama õiguste omajatel niinimetatud isiklikuks tarbeks reprodutseerimise erandist tekkiva kahju.

Hagejat puudutab reprodutseerimine, sealhulgas tema programmi salvestamine (veebipõhiste) videosalvestitega, märkimisväärselt.

Ta nõuab kostjalt tühja kasseti tasu lepingukohast sissenõudmist ja asjaomase tasu väljamaksmist.

Kostja ei saa seda nõuet Saksa autoriõiguse seaduse alusel praegu täita.

Riigisisese autoriõiguse seaduse kohaselt ei ole hagejal praegu õigust tühja kasseti tasule.

3. Riigisisene õigusraamistik

a) Riigisisese õigusraamistiku kirjeldus

Riigisisene autoriõiguse seadus näeb ette niinimetatud isiklikuks tarbeks reprodutseerimise erandi.

Viidatud säte piirab õiguste omajate reprodutseerimisõigust, lubades autoriõigusega kaitstavat teost isiklikuks tarbeks reprodutseerida ilma autoriõiguse omaja loata.

Selle eest annab riigisisene autoriõiguse seadus isiklikuks tarbeks reprodutseerimise erandist puudutatud õiguste omajatele õiguse hüvitisele. Selle eesmärk on korvata õiguste omajatele reprodutseerimisõiguste piiramisega tekitatud kahju.

Riigisisese autoriõiguse seaduse kohaselt on ringhäälinguettevõtjad reprodutseerimise ainuõiguse omajad.

Isiklikuks tarbeks reprodutseerimise erand on liikmesriigi seadusandja vastu võetud õigusnormide kohaselt ringhäälinguettevõtjate suhtes sõnaselgelt kohaldatav.

Sellegipoolest jätab riigisisene autoriõiguse seadus ringhäälinguettevõtjad õigusest hüvitisele täielikult ilma.

b) Sätte sõnastus

(i) Isiklikuks tarbeks reprodutseerimine

Isiklikuks tarbeks reprodutseerimise erand on sätestatud autoriõiguse seaduse (Urheberrechtsgesetz) 1. osa 6. jaotise § 53 lõikes 1, mis on sõnastatud järgmiselt:

„Füüsiline isik võib isiklikuks tarbeks teha teosest üksikkoopiaid mis tahes kandjale tingimusel, et neid koopiaid ei kasutata otseselt või kaudselt tulunduslikul eesmärgil ja neid ei tehta ilmselgelt ebaseaduslikult valmistatud või avalikult ligipääsetavaks tehtud eksemplarist. Isik, kellel on lubatud koopiaid teha, võib samuti lasta neid teha kolmandatel isikutel, kui koopiaid tehakse tasuta või need tehakse paberile või muule samalaadsele kandjale fototehnika või muu sama toimega meetodi abil.“

(ii) Õigus hüvitisele

Isiklikuks tarbeks reprodutseerimise erandiga tekitatud kahju hüvitamiseks ette nähtud niinimetatud tühja kasseti tasu on reguleeritud autoriõiguse seaduse (Urheberrechtsgesetz) § 54 lõikes 1, mis on sõnastatud järgmiselt:

„Kui teose laadist tulenevalt on oodata § 53 lõike 1 või 2 või § 60a–60f kohaselt lubatud reprodutseerimist, on teose autoril õigus nõuda eraldi või koos teiste salvestusseadmete, salvestuskandjate või tarvikutega kõnealuseks reprodutseerimiseks kasutatavate salvestusseadmete ja salvetuskandjate tootjatelt õiglase tasu maksmist.“

(iii) Õiguse võtmine ringhäälinguettevõtjatelt

Säte, mis näeb ette isiklikuks tarbeks reprodutseerimise erandi kohaldatavuse ringhäälinguettevõtjate saadetele, kuid võtab samal ajal ringhäälinguettevõtjatelt õiguse niinimetatud tühja kasseti tasule, sisaldub autoriõiguse seaduse (Urheberrechtsgesetz) § 87 lõikes 4. See on sõnastatud järgmiselt:

„§ 10 lõige 1 ning 1. osa 6. jaotise sätted, välja arvatud § 47 lõike 2 teine lause ja § 54 lõige 1, on kohaldatavad analoogia alusel.“

B. Tähtsus asjas otsuse tegemise seisukohast

1. Liidu õigusest tulenev õigusraamistik

a) Direktiiv 2001/29/EÜ

Ringhäälinguettevõtjate ilmajätmine õiglasest tasust vastavalt autoriõiguse seaduse (Urheberrechtsgesetz) § 87 lõikele 4 võib olla vastuolus direktiivi 2001/29/EÜ artikli 5 lõike 2 punktiga b koostoimes artikli 2 punktiga e.

Direktiiv 2001/29/EÜ näeb ette, et reprodutseerimisõigust võib isiklikuks tarbeks reprodutseerimise erandit ette nägeva riigisisese õigusnormiga piirata vaid juhul, kui asjaomastele õiguste omajatele makstakse õiglast hüvitist.

(i) Ringhäälinguettevõtjad kui hüvitise saamiseks õigustatud isikud

Õiglase hüvitise tuleb maksta reprodutseerimise ainuõiguse omajale, keda isiklikuks tarbeks reprodutseerimise erand puudutab. See tuleneb Euroopa Kohtu praktikast, mille kohaselt on õiguste omajad direktiivi 2001/29/EÜ artikli 2 tähenduses reprodutseerimise ainuõiguse omajatena õiglase hüvitise saamiseks vahetult või olemuslikult õigustatud isikud (Euroopa Kohtu 21. oktoobri 2010. aasta otsus Padawan, C-467/08, EU:C:2010:620; Euroopa Kohtu 16. juuni 2011. aasta otsus, C-462/09, EU:C:2011:397; Euroopa Kohtu 9. juuni 2016. aasta otsus EGEDA, C-470/14, EU:C:2016:418, punkt 21).

Ringhäälinguettevõtjad on vastavalt direktiivi 2001/29/EÜ artikli 2 punktile e reprodutseerimise ainuõiguse omajad. Ka riigisisese autoriõiguse seaduse kohaselt on ringhäälinguettevõtjad reprodutseerimise ainuõiguse omajad.

Nende reprodutseerimisõigust piirab riigisisese õiguses, nimelt autoriõiguse seaduse (Urheberrechtsgesetz) § 87 lõikes 4 ja § 53 lõikes 1 ette nähtud isiklikuks tarbeks reprodutseerimise erand.

(ii) Riigisiseste õigusnormide mittevastavus hüvitise maksmise kohustusele

Direktiivi 2001/29/EÜ artikli 5 lõike 2 punkt b ei näe ette, et teatud õiguste omajate puhul piiratakse õigust õiglasele hüvitisele. Direktiivi 2001/29/EÜ artikli 5 lõike 2 punkt b seab liikmesriikide seadusandjatele kohustuse, millest tulenevalt võib riigisisene autoriõiguste seadus näha isiklikuks tarbeks reprodutseerimise erandit ette vaid siis, kui kõikidele sellest erandist puudutatud õiguste omajatele makstakse õiglast hüvitist (Euroopa Kohtu 9. juuni 2016. aasta otsus EGEDA, C-470/14, EU:C:2016:418, punkt 21).

Esineb kahtlusi, kas vaidlusalune säte on vastavuses direktiivi 2001/29/EÜ artikli 5 lõike 2 punktist b tuleneva hüvitise maksmise kohustusega.

(iii) Ringhäälinguettevõtjatel õiglase hüvitise õiguse võtmise põhjendamatus

Teadaolevalt puudub põhjendus, mille alusel saaks ringhäälinguettevõtjatel võtta õiguse õiglasele hüvitisele.

Euroopa Kohtu praktikas on märgitud, et ringhäälinguettevõtjate puhul ei saa õiglase hüvitise õiguse piiramist põhjendada direktiivi 2001/29/EÜ põhjendusega 35.

On tõsi, et põhjendus 35 lubab jätta kasutajate teatud isiklikuks tarbeks tehtud kasutustoimingute puhul õiglase hüvitise sisse nõudmata (Euroopa Kohtu 21. oktoobri 2010. aasta otsus Padawan, C-467/08, EU:C:2010:620).

Sellega lubab põhjendus 35 vabaneda õiglase hüvitise maksmise kohustusest siiski vaid üksikute isiklikuks tarbeks tehtavate kasutustoimingute puhul. Võimalust piirata teatud õiguste omajate või õiguste omajate rühmade õigust hüvitisele sellest ei tulene.

Põhjendust ei tulene lõpuks ka sellest, et ringhäälinguettevõtjatel võib olla õigus õiglasele hüvitisele filmide [esmasalvestuste] tootjatena.

Direktiivi 2001/29/EÜ artikli 2 kohaselt võib teleringhäälinguettevõtjatel olla filmide [esmasalvestuste] tootjatena reprodutseerimise ainuõigus seoses niinimetatud omatoodanguga, st nende endi toodetud telesaadetega.

Sellest ei järeldu aga, et ringhäälinguettevõtjatel ei ole õigust õiglasele hüvitisele nende reprodutseerimisõiguse osas (Euroopa Kohtu 9. veebruari 2012. aasta otsus Luksan, C-277/10, EU:C:2012:65, punkt 91 jj).

Seetõttu esineb kahtlusi, kas ringhäälinguettevõtjatelt õiglase hüvitise õiguse võtmine on liidu õiguse alusel põhjendatud.

b) Võrdse kohtlemise põhimõte

Ringhäälinguettevõtjatelt riigisisese autoriõiguse seadusega õiglase hüvitise õiguse võtmine on kaheldav ka põhiõiguste harta artiklis 20 sätestatud võrdse kohtlemise põhimõtte aspektist.

Liidu õiguses sätestatud võrdse kohtlemise põhimõte keelab erineva kohtlemise, mis ei ole objektiivselt põhjendatud.

Ringhäälinguettevõtjaid koheldakse võrreldes – kõikide – teiste õiguste omajatega ebasoodsamalt. Riigisisene autoriõiguse seadus võtab neilt õiguse õiglasele hüvitisele, olgugi et isiklikuks tarbeks reprodutseerimise erand piirab nende reprodutseerimisõigust.

Kõik teised õiguste omajad saavad selle eest, et isiklikuks tarbeks reprodutseerimise erandi tõttu on nende reprodutseerimisõigus piiratud, õiglast hüvitist.

Riigisisene autoriõiguse seadus ei jäta neid kõnealusest õigusest ilma.

See võib olla vastuolus liidu õiguses sätestatud võrdse kohtlemise põhimõttega.

c) Massiteabevahendid ja ajakirjandusliku teabe vabadus

Samadel kaalutlustel võib ringhäälinguettevõtjatelt riigisisese autoriõiguse seadusega õiglase hüvitise õiguse võtmine piirata ajakirjandusliku teabe vabadust (põhiõiguste harta artikkel 11).

2. Liidu õiguse tõlgendamise vajadus

Seni ei ole asjasse puutuvat liidu õigust (eespool punkt 1) tõlgendatud selleks, et välja selgitada, kas sellega on vastuolus riigisisene õigusnorm, mis võtab kõigilt ringhäälinguettevõtjatelt kui õiguste omajatelt kogumina õiguse õiglasele hüvitisele.

a) Tõlgendamisevajadus seoses esimese küsimusega

Euroopa Kohus on otsustanud, et õiguste omajatel direktiivi 2001/29/EÜ artikli 2 tähenduses on vahetult ja olemuslikult õigus direktiivi 2001/29/EÜ artikli 5 lõike 2 punktis b ette nähtud õiglasele hüvitisele.

Viidatud otsus ei käsitle aga seda, kas liikmesriigi seadusandja võib liidu õigust tõlgendada nii, et reprodutseerimisõigus ei puuduta direktiivi 2001/29/[EÜ] artiklis 2 viidatud õiguste omaja kaitstavate õiguste tuuma, mistõttu on õiglase

hüvitise õigusest ilmajätmine põhjendatud. Seda arvestades on vaja tõlgendada liidu õigust.

b) Tõlgendamisvajadus seoses teise küsimusega

Liidu õigus vajab tõlgendamist ka teise küsimuse osas [...].

Euroopa Kohus on otsustanud, et teose puhul, mille reprodutseerimise õigus on mitmel õiguste omajal, on isiklikuks tarbeks reprodutseerimise erandist tuleneva piirangu korral õigus õiglasele hüvitisele igal õiguste omajal (Euroopa Kohtu 9. veebruari 2012. aasta otsus Luksan, C-277/10, EU:C:2012:65, punkt 91 jj).

Euroopa Kohtu otsus ei selgita siiski, kas kõigilt ringhäälinguettevõtjatelt kogumina õiglase hüvitise õiguse võtmist saab põhjendada sellega, et filmide [esmasalvestuste] tootjatena võib neil samuti olla õigus õiglasele hüvitisele. Järelikult on vaja liidu õigust sellest aspektist tõlgendada.

c) Tõlgendamisvajadus seoses kolmanda küsimusega

Liidu õigust on vaja lõpuks tõlgendada ka kolmanda küsimuse osas.

Nimelt kui teisele küsimusele vastatakse jaatavalt, on ringhäälinguettevõtjatel õigus õiglasele hüvitisele üksnes filmide [esmasalvestuste] tootjatena tegutsedes.

Paljud eraõiguslike ringhäälinguettevõtjate teleprogrammid koosnevad aga peamiselt tellimustoodetest, mille on ringhäälinguettevõtja käsundi alusel tootnud kolmas tootmisfirma, ja litsentsidel põhinevatest toodetest, mille omandavad ringhäälinguettevõtjad kolmandatelt filmide [esmasalvestuste] tootjatelt. Riigisisene filmide [esmasalvestuste] tootjate õigusi käsitlev õigus lähtub tellimustoodete puhul üldjuhul tootmisettevõtjast kui käsundi täitjast ja litsentsidel põhinevate toodete puhul litsentsi andjast, mistõttu ei omanda ringhäälinguettevõtjad oma programmi puhul filmide [esmasalvestuste] tootjate õigust üldse või omandavad seda vaid väikeses mahus. Seega ei saa nad suure osa eest oma programmist õiglast hüvitist filmide [esmasalvestuste] tootjatena. Filmide [esmasalvestuste] tootja tühja kasseti tasu ei ole riigisisese õiguse kohaselt ringhäälinguettevõtjatele üle kantav.

Raadioringhäälinguettevõtjad ei tegutse üldse filmide [esmasalvestuste] tootjatena ega saa seetõttu tühja kasseti tasu.

[...]

Euroopa Kohus ei ole seni otsustanud, kas sellisel juhul on põhjendatud võtta ringhäälinguettevõtjatelt õigus õiglasele hüvitisele, kuna nad tegutsevad filmide [esmasalvestuste] tootjatena. Seega tuleb liidu õigust tõlgendada ka sellest aspektist. [...]

3. Eelotsusetaotluse esitamise vajadus põhikohtuasjas otsuse tegemise seisukohast

ELTL artiklis 267 alusel esitatud eelotsusetaotlus ja Euroopa Kohtult palutud tõlgendus on asjas otsuse tegemise seisukohast määrava tähtsusega ega ole oma olemuselt hüpoteetilised. Need on tihedalt ja lahutamatult seotud põhikohtuasja ja eelotsusetaotluse esitanud kohtu konkreetse olukorraga (vt Euroopa Kohtu 27. veebruari 2018. aasta otsus, C-64/16, punkt 19 jj).

Juhul kui selline riigisisene õigusnorm nagu eespool kirjeldatu on liidu õigusega, eelkõige direktiiviga 2001/29/EÜ kooskõlas, peab hageja aktsepteerima, et õiguste teostamise lepingu täitmine niinimetatud tühja kasseti tasu osas on välistatud. Põhikohtuasjas esitatud hagi tuleks sellisel juhul rahuldamata jätta.

Juhul kui selline riigisisene õigusnorm nagu eespool kirjeldatu ei ole liidu õigusega, eelkõige direktiiviga 2001/29/EÜ kooskõlas, võib hageja nõuda lepingu täitmist niinimetatud tühja kasseti tasu osas ja taotleda võimaliku tasu väljamaksmist.

Sellisel juhul tuleks põhikohtuasjas esitatud hagi rahuldada.

[...]

TÖÖDOKUMENT